

Järjestö toimii: kaksi julkaisua MAOLin toiminnasta

Olavi Junnila

MAOL. Kuusi vuosikymmentä matemaattisten aineiden asialla Matemaattisten aineiden opettajien liitto MAOL ry 1995, 255 s.

Matemaattiset aineet yläasteissa ja lukiossa – opetusmenetelmät, -tilat ja -välineet. Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto ja Matemaattisten aineiden opettajien liitto 1996, 67 s.

Kun järjestö lähestyy pyöreähköä merkkivuotta, tulee mieleen kirjoittaa historiikki.

Matemaattisten aineiden opettajien liitolla oli tällainen ajatus 1980-luvun alkupuolella, 50-vuotispäivän lähestyessä: tiedän asian, koska kirjoitin tilauksesta katkelman matematiikan koululaiskilpailuista kyseistä, koskaan ilmestymätöntä teosta varten. Liitto viisastui vanhetessaan: 60-vuotishistoriikka ei ole yritetty koota palasista, vaan kirjoittajaksi on tilattu historian ja äidinkielen ammattilainen, ja itse historiikin valmistui ajallaan.

Liekö äidinkielen ammattilaisuuden ansiota, mutta Junnilan historiasa on poikkeuksellisen vähän kieli- ja painovirheitä. Sisällön kannalta ei järjestöhistorian teettäminen järjestön ulkopuolisella näytä pelkästään myönteiseltä ratkaisulta. Kirjoittaja on ilmeisesti toiminut pöytäkirja- ja muun kirjallisen materiaalin varassa ilman omia kokemuksia käsittelemistään asioista. Teos on siksi varsin tasapaksua ja luettelomaista tekstiä, ja varsinaiset kehityslinjat tai tapahtumien selittäminen ja ymmärtäminen jäävät vähälle, ja yksi jos toinenkin pieni epätarkkuus ja epäloogisuus pistää silmään. Erityinen haitta on lähdeviitteiden lähes täydellinen puuttuminen. Kirjoittaja siteeraa

usein pitkän jotain kannanottoa, jonka muu teksti vain löyhästi sitoo aikaan, paikkaan tai kannanoton mahdolliseen esittäjään. Lukijalle tulee mieleen, että kirjoittaja on ehkä ajatellutkin nootittaa tekstinsä normaalin historiankirjoituksen käytännön mukaisesti, mutta että jokin syy, kenties kirjoitusta valvonut toimikunta, on myöhäisessä vaiheessa johtanut noottien poistamiseen.

Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opetuksen tilaan kohdistetaan usein, eikä vähiten juuri näinä aikoina, ankaraakin kritiikkiä. Alan keskeisen toimijan, Matemaattisten aineiden opettajien liiton, historia olisi saatanut olla otollinen foorumi opetuksen tilan kehityksen analysointiin. On hiukan sääli, että tätä tilaisuutta ei käytetty hyväksi.

Jos Olavi Junnilan teksti oli ainakin kielellisesti moitteetonta, niin MAOLin ja työnantajajärjestön ilman tekijänimeä julkaistu A4-kokoinen vihkonen (jonka esipuhe antaa kuitenkin ymmärtää kirjoittajan olevan Marita Aho), sisältää jo nimessään omituisia yksikön, monikon ja sijamuotojen käyttöä. Kaiken kattavan nimen takaa paljastuu raportti, jonka pohjana on vuoden 1996 alussa tehty kyselytutkimus. Tutkimukseen oli poimittu joka viides yläasteen koulu ja lukio, ja näistä runsas kaksi kolmannesta oli täytettyinä palauttanut 16-sivuisen noin 90-kysymyksisen kyselykaavakkeen. Vastauksista on raporttiin koottu 28 taulukkoa ("kuviota"). Näistä ensimmäiset esitellävät koulujen laboratoriodien ja muun varustuksen tasoa; luvut perustuvat vastaajien antamiin pisteisiin asteikolla 1 – 5; pisteet on tutkimuksen laatija vielä tulkinnut sanallisesti, ja näin päätynyt vaikkapa tulokseen, jonka mukaan maamme lukiosta 21 %:ssa demonstraatiovälineiden taso on hyvä ja 1 %:ssa erinomainen. Jostain syystä erityisen tärkeäksi selvittäjä on kokenut CD-ROM-asemien lukumäärän,

koska aiheelle on omistettu oma, sangen seikkaperäinen taulukko. Toisaalta tiivistelmässä esitetty koulujen kirjastojen puutteellinen varustus, ainakin matemaattis-luonnontieteellisen kirjallisuuden ja tehtäväkokoelmien osalta, ei ole kirjattu taulukkoihin.

Varsin erikoiselta näyttää myös taulukko, jossa vastaukset kysymykseen "Luonnontieteen opetus perustuu koulussamme kokeelliseen työskentelyyn täysin 5 4 3 2 1 ei ollenkaan" on purettu taulukoksi, jossa ilmoitetaan opetuksen kokeellisuus asteikolla "täysin – suurimmaksi osaksi – puolet opetuksesta – vähän – ei ollenkaan". Päätään saa lukija raapia myös sen taulukon kohdalla, jossa lukioiden vakinaisten viranhaltijoiden määräksi ilmoitetaan 192, mitenkään kertomatta, että luku koskee otosta tai pikemminkin vastanneita kouluja. Koulujen valinnaiskurssitarjontaa koskevat taulukot ovat informatiivisia. Ajatuksia herättää taulukko, joka perustuu opettajien ilmaisemiin toiveisiin täydennyskoulutuksesta. Esillä on vain kolme aihetta: "Uudet opetus- ja työmenetelmät, kokeellisuus", "Tietotekniikan hyödyntäminen opetuksessa" ja "ATK, ohjelmat, internet, multimedia". Eikö otokseen sattunut yhtään opettajaa, joka olisi tuntenut jonkinlaista itsensä kehittämisen tarvetta matematiikan, fysiikan tai kemian alalla? Pelottavantuntuinen tilanne!

MAOLin ja TT:n yritys koota ja esittää ajankohtaista tilastotietoa matemaattis-luonnontieteellisen opetuksen tilasta on sinänsä kiitettävä. Ikävä kyllä idea on toteutettu liian kiireellä ja matemaattisesta perushyveestä, tarkkuudesta tinkien. Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opettamisen kannalta paljon välineiden tasoa tai kurssien lukumäärää olennaisempaa kysymystä, missä määrin opettajat ovat asiantuntevia, innostuneita ja innostavia, matematiikan, fysiikan tai kemian itse sisäistäneitä ja niiden opettamisen elämäntehtäväkseen tuntevia persoonallisuuksia, ei tietenkään voida kyselytutkimuksella ratkaista. □

Matti Lehtinen